

A decorative border in a light green color frames the page. It features a repeating pattern of stylized flowers and leaves, with a central floral motif at the top and bottom. The border is composed of thin lines and is set against a slightly darker green background.

SAMOU PRAVA

—
Leto I. — 1918.

Štev. 5.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

v hiši Zadrुžne zveze, Dunajska cesta 32
(nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice).

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4⁰/₀

brez
odbitka.

Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar. — Posojila na zemljišča daje po 4³/₄% in 5%. — Daje posojila na amortizacijo na vsak poljuben načrt, dalje na menice in vrednostne papirje.

Uradne ure vsak delavnik od 8.-12. dopoldne.

Za varnost vloženega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem premoženjem in davčno močjo. Vsaka špekulacija z vloženim denarjem je po pravih odobrenih od c. kr. deželne vlade izključena, zato je denar v hranilnici popolnoma varno naložen in se ni bati nobene izgube.

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4⁰/₀

brez
odbitka.

RAZŠIRJAJTE

„SAMOUPRAVO“!

Celoletna naročnina znaša 6 kron, polletna pa 3 krone.

: List izhaja enkrat na mesec na dvanajstih straneh. :

Kranjska deželna banka v Ljubljani

v deželnem dvorcu — vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po

4⁰/₀

brez vsakega odbitka obresti se pripisujejo glavnici **polletno**. Vloge v tekočem giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila

občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom, v

4¹/₂⁰/₀

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila

v zastavnih listih po

4¹/₂⁰/₀.

Najugodnejše in najvarnejše se nalaga denar v pupilarno varnih **4¹/₂⁰/₀** komunalnih zadolžnicah in **4¹/₂⁰/₀** zastavnih listih kranjske deželne banke. Obrestovanje več kot **4¹/₂⁰/₀** letno brez vsakega odbitka.

Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik dopoldne od pol 9. do 1. ure popoldne.

LJUDSKA POSOJILNICA

reistrovana zadrua z neomejeno zavezo v Ljubljani,

v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure popoldne in jih obrestuje po

4¹/₄⁰/₀

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe

le-ti od vsakih 100 K čistih 4 K 25 h na leto.

Vloge v Ljudski posojilnici so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

Ljudska posojilnica sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi na amortizacijo ali brez nje. tudi na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev.

Menice se eskomptujejo najboljše. — Rezervni zakladi znašajo nad 1 milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

KATOLIŠKA BUKVARNA v Ljubljani

Perutninar.

Mesečnik za umno perutninarstvo in rejo vseh malih domačih živali. Urejeval A. Lehrman. Ta koristen list je izhajal v letih 1906 do 1908; dobila se prva dva letnika po K 2:70 in 7 številčk tretjega letnika za K 2.—

Knjiga uradnih vlog.

Obrazci političnih, vojaških, finančnih (davčnih), sodnih in drugih uradnih vlog. Sestavil Janko Dolžan. Cena 3 K, vezano 4 K. — Knjiga je najboljša pomoč za sestavo različnih prošelj in vlog. Razdeljena je v štiri glavne dele: I. Politične in vojaške vloge. — II. Finančne in davčne vloge. — III. Sodne vloge s šestimi pododdelki. — IV. Razne druge vloge. — Kar pojasnijo druge knjige v v dolgih razpravah, pove ta knjiga na eni strani s praktičnim, naravnost uporabnim vzorcem. Služi vsem stanovom in potrebam.

Govedoreja.

Spisal Rado Legvart. Cena K 3:80. Knjigo je spisal strokovnjak s temeljitim teoretičnim študijem in dolgoletno praktično skušnjo, zato se bo iz nje mnogo naučil vsak živinorejec, kateremu je na tem, da zboljša živinorejo. Knjiga je opremljena z mnogimi finimi slikami.

Pravice vpoklicancev v vojno službovanje

in njih družin do vzdrževalnin, podpor in preskrbin. Cena 50 vin. — Vsakdo, ki se čuti prikrajšanega v vojnih podporah, najde v tej knjigi različne vzorce za prošnje, katere mu je vložiti, da dobi to, kar mu je po postavi zajamčeno.

Občinsko posredništvo.

Navodnik in zakon za kronovine avstrijskega juga. Spisal dr. Fr. Mohorič. Cena K 2:80. Občinska posredništva imajo namen preprečiti tožbe in pravde, ki so že marsikoga pripravile ob vse in delajo na to, da se že doma doseže poravnava med pripravljenci se strankami. Županom, zaupnikom teh posredništev itd. je knjiga nujno potrebna.

Dohodnina.

Določbe o dohodninskem davku po zakonu o osebnih davkih z dne 25. okt. 1896, drž. zak. št. 220, in po osebnodavčni noveli z dne 23. jan. 1914, drž. zak. št. 13. Cena K 1:60, vez. K 2:20. Sestavil Valentin Žun. — Za sestavo dohodninske napovedi, katero mora davčni obvezanec vsako leto meseca januarja predložiti davčni oblasti, bo ta lahko umljiva in s praktičnimi vzorci opremljena knjiga izborna služila. Olajšala bo delo in prihranila marsikaj na davčnih izdatkih. Malokomu so namreč znane določbe glede dovoljenih odbitkov, katere mora v napovedi uveljaviti, da se mu dovolijo olajšave in zniža davčni postavek.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI,

Dunajska cesta št. 19 (Medjatova hiša v pritličju),

sprejema: 1. zavarovanja **poslopij, pridelkov in pridelnikov** proti požarni škodi, in
2. zavarovanje **zvonov** proti požaru in proti prelomu.

Ta edina domača slovenska zavarovalnica se odlikuje po nizkih cenah in točnosti izplačevanja odškodnine. — Postavno vloženi ustanovni zaklad in rez. zaklad jamčita za popolno varnost.

Svoji
k
svojim!

ZADRUŽNA TISKARNA v LJUBLJANI

registrovana zadruga z omejeno zavezo

se priporoča cenj. občinskim uradom in slavnim županstvom za izvršitev vsakovrstnih uradnih tiskovin, pismenega papirja, kuvertov i. t. d. — Zaloga tiskovin za občinske volitve in posredo-

valne urade, c. kr. notarje in odvetnike. — Zaloga tiskovin za hranilnice in posojilnice, konsumna društva, mleinarske, živinorejske, kmetijske in strojne zadruge.

Cene zmerne!

Naročila se izvršujejo točno in solidno!

SAMOUUPRAVA

Uradno glasilo deželnega odbora vojvodine Kranjske.

Izdajatelj in lastnik: Deželni odbor kranjski.

Izhaja vsakega 15. dne meseca, ter stane
celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu „Samouprave“ v Ljubljani. — Rokopisi se ne
vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 60 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo
„Samouprave“ v Ljubljani.

Cena oglasom v „Samoupravi“:
1/2 str. 160 K, 1/4 str. 80 K, 1/8 str. 50 K
za celo leto.

VIII. avstrijsko vojno posojilo.

Razpisano je osmo avstrijsko vojno posojilo! Pri vseh dosedanjih vojnih posojilih so se naše občine sijajno izkazale. Pričakujemo, da to store tudi sedaj!

Podpisovanje osmega vojnega posojila se je pričelo dne 28. maja 1918 in se zaključi dne 2. julija 1918.

Osmo vojno posojilo se izda v dveh oblikah in sicer:

I. davka prosto 5 1/2 %no amortizacijsko državno posojilo v kosih po 50, 100, 200, 1000, 2000, 10.000 in 20.000 kron glasečih se na imetnika s kuponi, plačljivimi 1. marca in 1. septembra vsakega leta.

II. davka proste 5 1/2 %ne državne zakladnice, od 1. septembra 1923 dalje polletno odpovedljive, v kosih po 1000, 5000, 10.000 in 50.000 kron, glasečih se na imetnika, s kuponi plačljivimi 1. marca in 1. septembra vsakega leta.

Subskripcijski pogoji so sledeči:

Subskripcijski kurz znaša za davka prosto 5 1/2 %no amortizacijsko posojilo 92·50 %, za davka prosto 5 1/2 %ne, odpovedljive zakladnice pa 96 %.

Podpisovalec prejme bonifikacijo 1/2 % in pri amortizačnem državnem posojilu še enomesečno obrestno bonifikacijo. Nabavna cena pri subskripciji zneskov do 200 K se plača v polnem znesku takoj pri prijavi. Ako pa znaša subskribirani znesek več kot 200 K, se plača 10 % takoj pri prijavi, dne 29. julija in dne 28. avgusta po 20 %, dne 28. septembra 25 % in dne 28. oktobra ostanek do polne svote.

Poleg ugodnosti, ki jih nudijo prejšnja vojna posojila, zagotavlja država imejiteljem osmega vojnega posojila, da bodo imeli prednost pri nakupu sedaj v vojaški rabi se nahajajočih potrebščin in materijala, ki ga bo vojaška uprava po demobilizaciji razprodajala.

Natančnejše podatke in pojasnila v tej zadevi dobe občine pri „Kranjski deželni banki v Ljubljani“, ki pojde občinam v vseh osmo vojno posojilo zadevajajočih vprašanjih na roko in jim na željo preskrbi tudi potrebno posojilo.

Sklepe, ki jih občinski odbori store glede osmega vojnega posojila, je nemudoma naznati deželnemu odboru.

Promet z žitom in z mlinskimi izdelki ob času vojne.

(Konec.)

5.

Za prevzemanje žita ima žitni zavod v vsakem okraju svoje zaupnike. — Ti zaupniki so žitni komisijonarji. — Žitni komisijonarji so poverjeniki žitnega zavoda, ki imajo nalogo, pokupiti in prevzeti zaseženo žito. Žitni komisijonarji oskrbujejo zaračunavanje za vse prevzeto žito, dalje morajo preskrbeti za prevoz potrebne vreče, vozove i. t. d., prevzeto žito morajo skrbno shranjevati, izbrati morajo tudi za seme pripravne množine. — Z nakupljenim žitom sme komisijonar razpolagati le po naročilih, ki jih dobi od žitnega zavoda. — Služba komisijonarja žitnega zavoda je sicer javno pravnega značaja, vendar pa komisijonar nima nobene uradne oblasti. — Ako naleti na odpor, ko izvršuje svoj posel, mora zaprositi za pomoč pri okrajnem oblastvu, ki mu da potem potrebno asistenco. — Ako zanemari komisijonar svoje dolžnosti, ga more okrajno oblastvo kaznovati.

Vsak komisijonar ima svoj določen okoliš, v katerem ima izključno pravico za nakupovanje žita. — Za komisijonarja se vzamejo, kolikor je mogoče le osebe, ki so že v mirnih časih imeli opravka z nakupovanjem žita. Na Kranjskem so komisijonarji po večini kmetovalci in bivši trgovci z žitom in moko, — imamo pa tudi več kmetijskih zadrug, ki opravljajo službo žitnega komisijonarja. — Za svoj trud dobivajo komisijonarji provizijo.

6.

Državno gospodarstvo z žitom in z mlinskimi izdelki je naprtilo političnim oblastvom nove težke naloge. — Že itak z vojnim delom preobložena politična okrajna oblastva so le z največjo težo zmagovala novo breme. — Čim strožje in intenzivneje se je izvajalo državno gospodarstvo, tembolj se je kazala potreba, da se naj pridele okrajnim političnim oblastvom posebni, strokovni izobraženi organi, ki naj sodelujejo pri gospodarstvu z žitom. Že leta 1916. so dobila okrajna politična oblastva za ta namen posebne pomožne organe. — Ti pomožni organi so okrajni žitni nadzorniki. — Okrajni žitni nadzorniki so organi za državno gospodarstvo z žitom. — Žitni nadzorniki izvršujejo ukaze okrajnih oblastev zaradi ugotovitve in odvzemanja presežkov žita. — Žitni nadzorniki sodelujejo pri popisovanju posejanih ploskev in pri cenitvi letine, nadzorujejo porabljanje žita, izdelujejo oddajne naloge in pazijo, da se predpisane množine žita tudi oddajo. — Kot oblastveni organi ukrepajo, kar je treba, zoper posestnike, ki se obotavljajo oddati predpisane množine žita. — Okrajna oblastva

smejo nadalje žitnim nadzornikom tudi poveriti razdeljevanje semena in moke.

Žitni nadzorniki so s pogodbo nastavljeni uradniki, ki jih imenuje in odstavlja politično deželno oblastvo. — Svoje plačilo dobivajo žitni nadzorniki od žitnega zavoda. — Žitni nadzornik ima službo javnega uradnika ter je v tej lastnosti deležen varstva zakona.

7.

Važen del uravnave prometa z žitom je nadalje semlevanje žita. — Ker so zaloge žita silno pičle, je posebno važno, da se semleva žito racionelno, in da posameznik ne porabi več žita, kakor ga sme po predpisih. — Zato se je moralo tudi obratovanje mlinov primerno uravnati, da se doseže ta namen. — Mlinov imamo dvoje vrst, velike mline, ki meljejo za žitni zavod, in takozvane kmečke mline, ki meljejo za kmetijske samopreskrbovalce. — Žitni zavod sklene z večjimi mlini v deželi pogodbe, s katerimi se ti zavečejo, mleti od žitnega zavoda izročeno žito. — Mlini, ki imajo z žitnim zavodom pogodbo (pogodbeni mlini), smejo mleti samo za žitni zavod. — Od zasebnikov ti mlini ne smejo sprejemati žita. — Pogodbeni mlini morajo mleti natančno po predpisih, ki jih dobé od žitnega zavoda.

Glede kmečkih mlinov je izdala kranjska deželna vlada podrobne predpise s svojim ukazom z dne 23. septembra 1917 l., št. 27.504. — Mleti smejo na Kranjskem samo tisti kmečki mlini, ki so bili zato določeni od okrajnega političnega oblastva. — Za vsak mlin se določi poseben okoliš. — Mlinar sme prevzemati žito le od tistih kmetovalcev, ki prebivajo v okolišu, ki je njegovemu mlinu odkazan. — Kmetovalci toraj ne morejo prosto izbirati mlinarja, temveč morajo dajati mlet svoje žito tistemu mlinarju, ki ga je določilo politično okrajno oblastvo. — Izjeme se dovoljujejo le v posebnega ozira vrednih primerih.

Za kontrolo, da kmetovalci ne porabijo več žita, kakor ga smejo po predpisih, so se uvedle mlinske izkaznice. — Mlinar sme prevzeti žito le, ako mu izroči kmetovalec mlinsko izkaznico. — Na mlinski izkaznici je označena množina žita, ki je sme kmetovalec dati v mlin, in čas, za katerega velja izkaznica. — Mlinske izkaznice izdaja politično okrajno oblastvo. — Hkrati z žitom mora kmetovalec mlinarju izročiti mlinsko izkaznico. Mel se mora izročiti v vrečah v tistih množinah, ki so označene na mlinski izkaznici in vsa en pot. Na vrečah mora biti označeno ime in bivališče lastnika žita.

Mlinar mora žito vpricho prinesitelja stehitati in dognano težo vpisati na mlinski izkaznici. — Vreče z

žitom sme šele izprazniti, ko prične mleti. — Ko je žito izmleto, mora mlinar izdelek stehtati, dognano težo na mlinski izkaznici zabeležiti in se pod zabeležbo podpisati. — Z mlinskimi izdelki vred mora mlinar izročiti lastniku tudi mlinsko izkaznico. — Stara mlinska izkaznica se mora predložiti okrajnemu oblastvu, ko se prosi za novo izkaznico.

Mlinar mora spisovati posebno knjigo zabeležnico. V to knjigo mora vpisati prevzem žita in oddajo mlinskih izdelkov.

Mlinarjevo plačilo se mora dajati brez izjeme samo v denarju. Mlinarja plačevati z merico, to je z žitom, moko ali z otrobmi je prepovedano.

Za mletje je določeno plačilo, ki se ne sme preseči. — Plačilo je za metrski stot odmerjeno tako: za mlenje pšenice, rži, ječmena, ajde, koruze, prosa, ovsu in mešanega žita 5 K; za izdelavo ješprenja 8 K;

za izdelavo kaše 4 K 50 h; za drobljenje ovsu in koruze ter za mlenje zadnjega žita za krmo 3 K.

Za shranjevanje žita in mlinskih izdelkov mlinar ne sme zahtevati posebnega plačila. — Semlevati se mora žito natančno po vsakokratnih predpisih, ki jih izda urad za prehranjevanje ljudi ozir. žitni zavod.

Za zaprašitev se od 100 kg ne sme računati več kot $2\frac{1}{2}$ odstotka pri pšenici in rži in 3 odstotke pri koruzi in ajdi.

Mlinarju je strogo prepovedano namakati žito, pač pa sme prati snetljivo pšenico.

Politično okrajno oblastvo in žitni zavod smeta vsak čas po svojih pooblaščenjih ogledati obratne prostore v mlinih ter vpogledati poslovne zapiske. — Mlinar je dolžen tem pooblaščenjem dati po resnici zahtevana pojasnila in na zahtevo predložiti knjige zabeležnice in mlinske izkaznice.

Državna podpora invalidom, njihovim svojcem in svojcem v vojni padlih ali vsled vojne umrlih oseb.

Sedanja svetovna vojna nam je dala mnogo invalidov, toda še večje je število vdov in sirot v vojni padlih ali vsled vojne umrlih. Invalidi so nekateri postali vsled zadobljenih ran za delo popolnoma nezmožni — odnesli so z bojišča zgolj svoje življenje — drugi so sicer za gotova dela še sposobni, vendar pa se jim je pridobitna zmožnost zmanjšala, nekaterim več, drugim manj. Vdove in sirote so vsled smrti moža, odnosno očeta zašle v bolj ali manj obupen položaj. Zgubile niso le moža ali očeta, temveč v njem tudi svojega vzdrževalca, svojega rednika. Vsi ti so navezani sedaj na tujo pomoč! Država se tega zaveda. Že po starejših postavnih določilih je bilo določeno, da se mora skrbeti za invalide ter vdove in sirote v vojni padlih vojaških oseb. Tozadevne preskrbnine so sicer razmeram, v katerih so bile določene, odgovarjale, za sedanjo draginjo so pa veliko prenizke. Treba je bilo temu odpomoči. Doseglo se je deloma to in sicer na eni strani s privatnimi zbirkami, z darežljivostjo dobrih ljudi, na drugi strani z različnimi državnimi podporami in prispevki. Država je predvsem spremenila določila postave iz leta 1912 o državnem prispevku za preživljanje svojcev vpoklicanih, ki je določala, da imajo svojci v boju padlih ali vsled vojne umrlih ali pogrešanih oseb pravico do državnega prispevka za preživljanje samo 6 mesecev po smrti, odnosno naznanjeni pogrešitvi, ter odredila, da se z ozirom na to, da je prispevek za preživljanje svojcev navadno večji kot državna preskrbnina vdovam in sirotam, tisti izplačuje tem osebam ne samo 6 mesecev

po smrti, temveč ves čas vojske in še 6 mesecev po dokončani vojni. Invalidom in svojcem, ki niso imeli pravice do prispevka za preživljanje je država dovolila s cesarsko naredbo z dne 12. junija 1915, držav. zak. št. 162, posebne letne državne podpore.

Te podpore pa so bile nizke in kmalu se je pokazalo, da jih je treba zvišati. To je storila država z zakonom z dne 28. marca 1918, drž. zak. št. 119. Ta zakon ima v glavnem sledeča določila:

I. Do podpore upravičene osebe.

Do državne podpore imajo pri dokazani potrebi sledeče osebe pravico:

a) moštvo avstrijskega državljanstva, ki je zgubilo vsled vojaškega službovanja tekom sedanje vojne najmanj 20% na zmožnosti izvrševati svoj poklic in je vsled tega deležno invalidne penzije;

b) svojci takega moštva;

c) preostali po takem moštvu, ki je padlo pred sovražnikom ali bilo pogrešano ali umrlo vsled vojnih poškodb ali bolezni, povzročenih s tem službovanjem.

Za svojce pod točko b) smatra postava: zakonsko ženo, zakonske in nezakonske otroke, zakonskega očeta, starega očeta, zakonsko in nezakonsko mater in staro mater, dalje zakonskega očeta in nezakonske matere.

Kot preostali pod c) so v zmyslu postave mišljene sledeče osebe: vdova, zakonske ali pozakonjene sirote, nezakonske sirote, zakonski oče in stari oče, zakonska ali nezakonska mati in stara mati, dalje zakonski oče nezakonske matere.

II. Pogoji, pod katerimi se podpora dovoljuje.

Državna podpora se dovoljuje samo:

1. dokazano potrebnim; za potrebne je smatrati one osebe, kojih preživljanje bi bilo brez podpore v nevarnosti. Pri tem pa se ni ozirati samo na hrano, stanovanje in obleko, temuč tudi na stroške zdravljenja in pri otrocih na stroške vzgoje. Pri invalidih je potreba dokazana že tedaj, če se njegovim svojcem drž. prispevek za preživljanje izplačuje tudi naprej.

2. Svojcem in preostalim le tedaj, če nimajo pravice do nadaljnega izplačevanja prispevka za preživljanje.

III. Izmera podpore.

Višina državne podpore se ravna potem, za koliko odstotkov se je invalidu zmanjšala delazmožnost in po kraju, kjer je imel invalid, odnosno v vojski padla ali vsled vojne umrla oseba svoje redno stanovišče pred vpoklicem. Tako je najvišja podpora določena za mesto Dunaj, potem pridejo druga večja mesta in nazadnje kraji na deželi. To razliko je napravil postavodajalec vsled tega, ker je življenje po večjih mestih veliko dražje kot po krajih na deželi. Pri nas spada samo Ljubljana med ona mesta, za katera je določena nekoliko višja podpora, vsa druga mesta so jednaka krajem na deželi.

Državna podpora je določena za osebo na mesec v sledečih zneskih:

A. za invalide in sicer:

a) pri polni nezmožnosti za delo, pri onih z rednim bivališčem v Ljubljani 81 K, pri vseh drugih pa 72 K;

b) pri 60—100% zmanjšani delazmožnosti 54 K, odnosno 48 K;

c) pri 40—60% zmanjšani delazmožnosti 45 K, odnosno 42 K;

d) pri 20—40% zmanjšani delazmožnosti za vse jednako 30 K.

B. za svojce invalidov:

a) pri polni nezmožnosti invalida za delo, Ljubljana 54 K, drugi kraji 48 K;

b) pri 60—100% zmanjšani delazmožnosti invalida 54 K, odnosno 48 K;

c) pri 40—60% zmanjšani delazmožnosti invalida 45 K, odnosno 42 K;

d) pri 20—40% zmanjšani delazmožnosti 30 K za vse jednako.

C. Za svojce umrlih, padlih ali pogrešanih oseb:

za one s stalnim bivališčem pred vpoklicem v Ljubljani 54 K, v krajih na deželi 48 K.

Svojcem in preostalim, ki so živeli neposredno pred vpoklicem z vpoklicanim v skupnem gospodarstvu, potem na vsak način zakonski ženi in zakonskim otrokom gre zgoraj označena podpora v polni izmeri, vsem

drugim pa samo v oni višini, v kateri so bili od vpoklicanega (sedaj invalida) v resnici podpirani. Svojci in preostali, ki so z vpoklicancem živeli v skupnem gospodarstvu, pa so sedaj ostali popolnoma sami in so za delo nezmožni imajo pravico do državne podpore v dvojni izmeri, če je invalid, ki jih je popreje vzdrževal za vsako delo nesposoben. Podpora vsem svojcem ali preostalim, ki so popreje živeli v skupnem gospodarstvu, ne more skupaj znašati več kot šestkratni znesek, ki je za eno osebo določen. Pri tem se penzija invalida ne sme vpoštovati.

IV. Kje je prositi za državno podporo?

Osebam, ki so vživale državno podporo po ces. naredbi iz l. 1915 se po novem zakonu zvišana podpora nakaže uradoma. Takim osebam tedaj ni treba delati nove prošnje. Kdor dosedaj še ni vžival podpore, pa ima v zmislu zgoraj navedenih določil pravico do nje, mora vložiti prošnjo in sicer pri županstvu občine, kjer ima svoje redno bivališče. Za vlaganje prošenj se dobe pri županstvu posebni obrazci, kateri se izpolnijo in potem odpošljejo po županstvu c. kr. okrajnemu glavarstvu, da jih pregleda in če niso pravilno napravljeni, izpopolni in potem predloži pristojni okrajni komisiji za preživljanje svojcev vpoklicancev. Tako prošnjo lahko vloži dotična vojaška oseba sama, njegovi svojci, preostali ali njen zastopnik. Prošnje za podpore, ki se ne vložijo tekom enega leta, potem ko je dobila dotična vojaška oseba invalidno pokojnino, mora komisija za preživljanje brez nadaljnega postopanja zavrniti. Vse vloge za dovolitev podpore, priloge, zapisniki i. t. d. so proste kolkov, pristojbin in pošt-nine.

V. Pristojna oblastva.

O prošnjah glede podelitve državne podpore odločajo okrajne komisije za preživljanje svojcev vpoklicancev. Odločbe, s katerimi se je prošnja za državno podporo zavrnila, morajo biti vedno utemeljene in pisмено dostavljene. Proti odločbi okrajne komisije je dopustna pritožba na deželno komisijo za preživljanje. Pritožba se mora vložiti tekom 60 dni po sprejemu odločbe in sicer potom okrajne komisije. Stranki, ki se hoče pritožiti je dovoljen vpogled v tozadevne spise. Odločba deželne komisije je končno veljavna. V slučajih, v katerih odloča deželna komisija v prvi stopnji (mesto Ljubljana), je proti odločbi deželne komisije v roku 60 dni dopustna pritožba na ministrstvo za deželno brambo.

VI. Kdaj se državne podpore ustavijo?

Državne podpore se bodo izplačevale v splošnem toliko časa, dokler se preskrba svojcev zaostalih ne uredi z novim zakonom. Posameznim osebam pa se ustavi državna podpora v sledečih slučajih:

1. če izgubi podpiranec avstrijsko državljanstvo;
2. če se zdravje invalidu toliko zboljša, da njegova zmanjšana delazmožnost ne dosega več 20%;
3. če izgubi podpiranec pravico do invalidne pokojnine;
4. če odpade potreba podpore;
5. če podpirana oseba umre;
6. če se vdova ali kaka druga podpiranka omoži;
7. če je podpirana oseba bila kaznovana in zgubi s tem tudi pravico do penzije;

8. če se ji naknadno pripozna prispevek za preživljanje svojcev vpoklicancev.

VII. Spremembe razmer podpirancev.

Vse bistvene spremembe podpirancev tako v osebnih kot v gospodarskih razmerah mora občina rednega bivališča takoj naznaniti predstoječemu političnemu oblastvu. To oblastvo pa mora tudi samo zase paziti na eventualne spremembe in jih takoj naznaniti pristojnemu oblastvu.

Rabojemno pravo.

Navodnik in zakon.

Spisal dr. Fran Mohorič.

(Dalje.)

- a) Posestno varstvo torej za rabodavca ni nemožno. Na Nemškem se je to stališče tudi uveljavljalo, na avstrijskem še dosedaj tak razsojevani slučaj ni znan, pa ga tudi ni potreba, ker se more rabodanec brez posestnopravnih sitnosti ščititi na mnogopriprostejši, cenejši in zanesljivejši način — z začasno odredbo — z zastavnim popisom nastanjenih rabojemčevih premičnin.
- b) Potreba zastavnega popisa nastane navadno šele z rabojemčevo zaostalostjo vplačila rabojemnine. Zaostalo rabojemnino pa rabodavec vsak čas lahko iztoži in s tožbo ob enem združi predlog na zastavni popis nastanjenih rabojemčevih premičnin, kateri popis se izvede takoj — brez vsake razprave ali zaslišanja nasprotnika, in torej za posestno pravdo v dejanskem prometu ni posebne potrebe.
- c) Pred vloženo tožbo zaprošena začasna odredba za zastavni popis nastanjenih premičnin se ravna po §§ 378 d. d. i. r. in je treba zlasti poverjenja onemogočitve ali izdatne obtežitve poznejšega izterjanja (§ 379 i. r.), za kar najčešče zadostuje navedba podrobnih dejstvenosti pretečega iznosa. Kadar pa se vloži tožba v izterjanju zaostale stanarine, se dovoli istočasno ali poznej zastavni popis brez vsakega drugega poverjanja take nevarnosti in je v tem oziru še vedno v veljavi dvorni dekret 5. novembra 1819 št. 1621 p. s. zb.
6. Novi zakon je prinesel tudi glede iznosa nastanjenin in ugasnitve zakonite zastavne pravice nekaj dopolnitvenih in jasnitvenih določeb v § 1101, namreč:
 - a) Zastavna pravica ugasne, kadar se nastanjenine pred zastavnim popisom odstra-

nijo, izvzemši da se to zgodi vsled sodne odredbe in da rabodavec tekom treh dni po izvedbi prijavi svojo pravico pri sodišču. Sodna odredba je zlasti posebna shramba nastanjenin, kadar to zahteva rabodavec sam v zabranitev njihove razvlake.

Toda novi zakon še določa nadalje:

- b) „Kadar se najmec izseljuje ali se nastanjinine razvlačujejo, ne da je plačana ali zavarovana najemnina, ondaj sme rabodavec nastanjenine na lastno nevarnost pridržati, vendar pa mora potem v treh dneh predlagati zastavni popis ali pa izročiti nastanjenine“. S tem je najmodavcu izrečno prisvojena pridržna pravica, čeprav v posebnih zakonitih mejah. Enako pridržno — oziroma pravilno: začasno samorubežno pravico je ustanovil zakon glede zasačene tuje živine na lastnem zemljišču, z ozirom na povzročeno živininsko škodo, pri čem se lastniku zemljišča oziroma sploh oškodovancu nalaga obveznost, pogoditi se z lastnikom živine tekom 8 dni, ali pa vložiti tožbo (§ 1321 o. d. z.). Prava pridržna pravica torej v obeh slučajih ni ustanovljena za lastnika (odnosno najmodavca) kot trajna, ampak samo kot pogojna pridržna pravica, ki je dejansko — kot samopomoč — obstajala že dosedaj in je sedaj v novem zakonu podrobno izrečena.
- c) Enako kakor pri najmu je urejena zakonita zastavna pravica tudi pri zakupu glede zakupčeve živine, druge priprave in pridelkov. Novi zakon ima tudi glede zakupa posebno dobroto namreč: „Zakupodavcu zemljišča pristaja v enakem obsegu in z enakim učinkom zastavna pravica na nastanjeni živini, priprav-

kih in na zemljišču se še nahajajočih pridelkih (§ 1101).

7. Še eno — vsaj navidezno varstvo rabodavčevu vsebuje stari in novi zakon.

Po končani rabojemni dobi mora rabojemec vrniti rabojemni predmet po stanju morebitnega inventarja, ali sploh v položaju, v katerem ga je prevzel, — zakupna zemljišča zlasti z ozirom na letni čas, v katerem zakup preneha, v navadnem stanju gospodarske obdelanosti.

Niti ugovor a) pridržne ali b) pobotne pravice, c) niti zlasti ugovor prejšnje lastninske pravice rabojemca ne more ščititi pred vrnitvijo rabojemnega predmeta.

a) Izraz „pridržne pravice“ je vstavek novega zakona z ozirom na izrečno ustanovljeno pogojno pridržno pravico. (§ 1101 o. d. z. glej zgoraj pod 5 c).

b) Izraz: pobotna pravica ima širši pomen, namreč ta, da rabojemec ne more zadrževati vrnitve rabojemnega predmeta — z ozirom na ugovor, da ima zaradi posebnega potroška odškodninsko pravico, in da bi mogel potroškovni znesek (za koristne in potrebne naprave) uveljavljati kot nadaljno rabojemnino za razmerni čas.

Kadar hoče rabojemec uveljavljati odškodninski potrošek, — mora to storiti s samostojno tožbo, in ne z ugovorom proti tožbi na izročitev predmeta.

Pobot v ožjem smislu bi bil sploh stvarno nemogoč zaradi nedostatka potrebnega znaka zahtevkovne enakosti. Zahtevek na izročitev rabojemnega predmeta se ne da pobotati z neenakim zahtevkom odškodninskega potroška. (§§ 1109 1438 o. d. z.)

c) Proti rabodavčevi tožbi na izročitev predmeta istotako ne more rabojemec z ugovorom uveljavljati svojega lastninstva, ampak mora domnevano lastninsko pravico uveljavljati s posebno, samostojno tožbo. (§ 1109 o. d. z.)

d) Kadar je rabojemec krivdoma skvaril rabojemni predmet, (ga zlorabno opustošil), ondaj ima jamčiti za povzročeno škodo. On pa ne jamči samo za svojo poškodbeno krivdo, ampak tudi za krivdo podrabojemca (§ 1111). Ne razteza se pa rabojemčevo jamstvo za ključne poškodbe.

Iz dejstva pa, da rabojemec jamči tudi za podrabojemčeve poškodbe, je dan ob enem razlog za nadalje jamstvo rabojemčevo za poškodbe vseh onih oseb, katerim je dovolil pristop k rabokupnemu predmetu zlasti za svojo služinčad, delavstvo itd.

Zahtevek odškodnine zaradi zakrivljene poškodbe ali zlorabne obrabe pa mora zahtevati rabo-

davec sodno in sicer v izključbenem (prekluzivnem) roku enega leta. (§ 1111 o. d. z.)

Rabojemna pogodba je le začasna pogodba, nima smotra trajati dolgi, nedogledni čas; vrhu tega je dejansko razmerje, ki se po preteku daljšega časa da le s težavo dognati, v svojem položaju za gotovega časa določljivo po dotičnem stanju, ki se v naravi lahko naglo preminja. Odškodnina se nanaša na zgodovinsko stanje v prirodi, zato se mora uveljavljati čem prej — omejenem času.

4. Pravno stališče rabojemca.

1. Rabojemec more svoje pravno stališče nasproti rabodavcu ugotoviti sam dogovorno in se ravnajo potem njegove rabokupne pravice po obsegu in po vsebini pogodbenega dogovora in sme rabojemec rabojemni predmet vporabljaliti in hasnovati v mejah in po vsebini obojestranskega dogovora.

1. Pred vsem pride v poštev vprašanje, ali sme rabojemec sprejeti podrabojemca: zakon tó dovoljuje a) kadar se to more zgoditi brez lastnikove škode, b) in kadar mu to ni v pogodbi izrečno prepovedano. (§ 1096).

S to določbo pa pravno stališče rabojemčevo ni dovolj označeno v starem zakonu. Vendar je tudi v starem zakonu bilo rabojemčevo stališče iz stvarnih razlogov — povsem jasno v dejanski izvedbi.

2. V poštev v tem oziru pride določba § 1102 o. d. z. glasom kterega je možna tudi vknjižba rabojemčeve rabojemne pravice.

Pravno stališče rabojemčevo pa je v veliki meri stopnjevano s vknjižbo rabojemne pogodbe.

a) V slučaju nevknjižene rabojemne pravice ima rabojemec, dokler mu ni izročena posest rabojemnega predmeta, zgolj obligatorični zahtevek proti rabodavcu na izročitev predmeta.

α) Rabojemec je posestno ščiten (§§ 311, 313), vendar še le od trenutka izročene posesti; pa ni opravičen samolastno se polastiti posesti predmeta.

β) V posesti se že nahajajoči rabojemec pridobiva lastnino na pridelkih ž njih ločitvijo (separatio) od rabojemnega predmeta.

γ) V posesti predmeta se nahajajoči rabojemec je na podlagi določbe § 1102 — tudi neposredno ščiten nasproti upnikom rabodavčevim — glede hasnovanja rabokupnega predmeta.

Rabodavčevi upniki namreč nimajo pravice, kar neposredno izpodriniti rabojemca. Saj je rabojemec s pravico hasnovanja sam neposredni upnik rabodavčev.

Upniki rabodavčevi imajo sicer pravico uvesti (prisilno) upravo zemljišča, ne morejo pa preprečiti hasnovanja rabojemčevega in ne mu odvzeti

pridelkov, ampak morajo se zadovoljevati s pobiranjem najemnine ali zakupnine.

Na drugi strani pa imajo zopet rabodavčevi upniki pravico ščitenja glede rednega prejemanja rabokupnine. Le-to bi pa rabodavec lahko preprečil s tem, da si da rabokupnino plačati za dolgi čas naprej.

Če je rabojemec plačal samo eden (tekoči) obrok rabokupnine naprej — pred upravo predmeta, morajo upniki to dati veljati.

- δ) Če bi pa rabojemec dejansko izplačal tekom uprave več obrokov naprej, — je obvezan plačati upravniku dotično rabokupnino še enkrat ali pa mora opustiti hasnovanje predmeta, in ne more dotičnega predplatka uveljavljati zoper rabodavčeve upnike.
- e) Tudi ob nevknjiženi v posesti se nahajajoči rabojemec ni primoran takoj se umakniti, če je rabojemni predmet prodan, novemu lastniku, marveč mora novi lastnik rabojemcu še le tekom prvotno dogovornega ali zakonitega roka — odpovedati (§ 1120 o. d. z.). O tem še več pozneje.

3. Vknjižba rabokupne pravice povzroči njeno zastvarnost (*ius in so*) — § 1095 že nevknjiženi rabojemec je ščiten v smislu prednavajenih mej,

- a) vknjiženi rabojemec pa je v svoji pogodbeni pravici še ščiten v nadaljem obsegu, namreč tako, da novi lastnik njegove rabojemne pogodbe ne more niti predčasno — to je pred pretekom prvotne rabojemne dobe — odpovedati, ampak mora rabojemca pustiti v rabojemu do preteka rabojemne dobe — mora torej vstopiti v prednikovo pogodbo.
- b) Samo v enem slučaju se mora vknjiženi rabojemec — po takojšnji odpovedi umakniti novemu lastniku — namreč v slučaju izvršbene dražbe. Vendar more v tem slučaju rabojemec zaradi predčasne pogodbene razrušitve zahtevati v vrstnem redu svoje zastavne pravice primerno odškodnino. (§ 1121 o. d. z.) — vse to že po starem zakonu.

- c) Vknjiženi rabojemec pa more svojo zaščito še stopnjevati, kadar plača rabojemnino za določeni čas naprej — in dá ta predplatek knjižno vpisati. V takem slučaju more rabojemec tudi nasproti upnikom rabodavca — v slučaju prisilne uprave, z vspehom uveljavljati svoj predplatek, in upniki odnosno prisilna uprava ne more terjati od njega zopetne rabojemnine (§ 1102 o. d. z.), ktere predplatek je že pred njeno uvedbo knjižno izkazan v zemljiški knjigi.

5. Prenehanje rabojema.

Prenehanje rabojema nastane vsled zunanjih (izvenpogodniških) in notranjih (pogodniških) razlogov.

I. Rabojem mora prenehati iz naravnih razlogov, kadar preneha premine rabojemni predmet; naravno prenehanje rabojemnega predmeta je možno zlasti v slučaju potresa, ali povodnji, če na primer voda odnese ves zakupni svet (njivo).

1. Kadar rabojemni predmet premine vsled naravne sile, (slučaj), ne zadeva odgovornost nobene stranke, — rabojemna pogodba se sama razruši.

2. V slučaju krivde pa jamči okrivljena stranka proti pogodniku za povzročeno škodo. (§ 1120 o. d. z.).

II. Nadalje preneha rabojem s potekom časa.

1. Rabojemno razmerje je morda že sprva s sklenitvijo pogodbe omejeno na določen čas. V tem slučaju preneha rabojemno razmerje s potekom časa samo ob sebi — brez vsakega nadaljega čina lastnikovega. Določeni dan konča rabojem, — rimsko pravo označuje ta učinek z besedami: *Dies interpellat pro homine*.

Za določni čas se dá pogodba skleniti, a) z izrečno besedo, ali pa b) se da določeni čas posneti iz posebnih okolščin slučaja (§ 1113 o. d. z.) na primer za poletno „sezono“. c) Na določen čas dogovorjeno rabojemno razmerje pa se da zopet obnoviti, in sicer α) izrečno β) ali pa tihoma — dejansko, in sicer bodi si, da se je pri sklenitvi pogodbe

(Prihodnjič dalje.)

Vprašanja in odgovori.

13. Županstvo občine Zg. Vr.

Vprašanje:

Ovce tukajšnjega posestnika J. Ž. se večkrat pasejo po tujem svetu in delajo s tem lastnikom sveta veliko škodo. J. Ž. nastopa s svojimi ovci po tujem zemljišču nasilno brez vsacega dovoljenja. Poškodovanci zahtevajo povračilo škode, kaznovanje posestnika J. Ž. in, da se mu paša ovac sploh prepove. Občinski

odbor je sklenil, naj znaša globa za škodo na poljih in travnikih po 2 K, na „gmajni“ in v gozdih pa po 1 K od glave. Globe naj bi se v smislu sklepa obč. odbora porabliale v korist vdovam in sirotam padlih vojakov.

Županstvo prosi pojasnila kako naj postopa, posebno pa, če mora nastopiti proti J. Ž. tožbenim potom.

Odgovor:

Po § 10. zakona z dne 17. januarja 1875, dež. zak. št. 8, je prepovedano pasti živino po tujem zemljišču brez dovoljenja lastnika ali brez kakih posebnih pravic. Prestopki te prepovedi se po zmislu navedenega zakona kaznujejo z globo 40 h od vsake ovce, katera globa se pa podvoji, ako se živina nalašč zaradi paše žene na tuja tla. Globe se morajo izročiti ubožnemu zakladu tiste občine, v kateri se je pripetila poljska poškodba (§ 43. navedenega zakona). Neglede na globo pa mora dotični, ki je povzročil poljsko škodo, povrniti tudi vso škodo.

Prestopke glede poljskih poškodb preiskuje in kaznuje župan dotične občine, v kateri se je izvršila poškodba in sicer skupno z dvema občinskima svetovalcema. V predmetnem slučaju naj torej župan natančno zasliši vse poškodovance, posestnika J. Ž. in morebitne priče. Če se glede odškodnine poškodovanci in obdolženec ne pogode, naj župan odredi cenitev škode, in sicer po zapriseženem sodnem cenilcu, ker presega škoda gotovo znesek 10 K. Na podlagi dobljenih dokazil in izvršene cenitve naj izda župan sodbo. S kazensko sodbo je združiti tudi izrek o odškodnini, ki gre poškodovancem na podlagi poravnave ali cenitve. Odškodnina pa ne sme glasom § 39. zgoraj navedenega zakona presegati zneska 30 K, razen če nje pravilnosti obsojenec ne izpodbija. Kakor pa je iz vprašanja razvidno, je škoda, katero je povzročil J. Ž. precej velika, vsled česar zamore župan prisoditi odškodnino samo do zneska 30 K, glede višjega zahtevka pa mora oškodovane posestnike napotiti na civilno-pravdno pot.

Poleg globe in odškodnine je krivcu naložiti tudi povračilo izdatkov za cenitev škode.

Zoper županovo rzsodbo je dopustna pritožba na c. kr. okrajno glavarstvo, katero je vložiti pri županstvu v osmih dneh od tistega dneva, ko se je izpodbijana rzsodba naznanila ali vročila.

14. Gosp. J. B. v T.

Vprašanje:

Prosim blagovolite pojasniti v prihodnji številki „Samouprave“ sledeče vprašanje:

V naši občini smo dobivali od meseca februarja 1917 do novembra 1917 na osebo po $\frac{3}{4}$ kg sladkorja, od novembra meseca dalje pa dobivamo na izkaznice za $\frac{3}{4}$ kg samo po $\frac{1}{2}$ kg sladkorja na osebo.

Prosim ali smejo tako postopati?

Odgovor:

Ker se je l. 1917 pridelalo manj sladkorja, nego poprej, je odredil c. kr. urad za prehranjevanje ljudi z odlokom z dne 22. oktobra 1917, šte. 96143, da se daje na sladkorne izkaznice od meseca novembra 1917

dalje za $\frac{1}{4}$ kg skrčena množina sladkorja, tako da dobiva mestno in industrijsko prebivalstvo mesečno po $\frac{3}{4}$ kg, podeželsko prebivalstvo pa samo po $\frac{1}{2}$ kg. Pri oddaji te množine se odvzamejo cele sladkorne izkaznice.

Izjeme:

Na podstavi ukaza c. kr. urada za prehranjevanje ljudi z dne 21. januarja 1918, drž. zak. št. 22, je pa določilo c. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko z dne 8. februarja 1918, dež. zak. šte. 8, za dobo enega meseca dopustno porabno množino sladkorja z $1\frac{1}{2}$ kg za nastopne kategorije oseb:

1. Za osebe, ki so v nepretrganih obratih, oziroma obratnih oddelkih kot obratni delavci zaposleni;
2. za rudarje, ako tudi opravljajo samo naddnevno delo, dalje za plavžarje;
3. za poštne osebe, ki opravljajo vozno službo in po turnusu nočno službo;
4. za vse uslužbence ali pomožne uslužbence železniških podjetij, ki so v predvidoma trajni službi;
5. za organe, ki opravljajo vnanjo in povratno nočno službo, in sicer:
 - a) orožništva, policije in finančne straže,
 - b) jetnišnic pri zbornih sodiščih in nadzorstva ujetnikov v kaznilnicah za moške,
 - c) državnega gorskega gozdnega varstva pri c. kr. gozdnem in graščinskem ravnateljstvu v Gorici;
 - č) za gozdne delavce, ki so po kakovosti svojega dela primorani ostati dalj nego en dan s svojega stalnega doma.

Za te osebe se izdajajo dodatne sladkorne izkaznice.

Bolnim in zdravljenja potrebnim osebam smejo v posebnega ozira vrednih slučajih na posebno od zdravnika potrjeno prošnjo dovoljevati okrajna politična oblastva zvišanje enomesečne porabne množine sladkorja na k večjem $1\frac{1}{4}$ kg.

Od meseca decembra 1917 dalje se sme dajati za otroke do izpolnjenega 5 leta poprejšnja neprikrajšana množina sladkorja.

15. Gospod A. S. v Predjami.

Vprašanje:

Pri nas se večkrat potepajo ujetniki Rusi sem terte, tudi kak Italijan ali Srb in tudi kradejo razne stvari po dnevu in ponoči.

Pred kratkem sta tu dospela en Rus in en Srb; prvi se je ustanovil pri sosedu J. P., drugi, t. j. Srb je pa prišel k meni. Ker je že pred nekaj dnevi delal pri sosedu, travnike čistil, krompir sadil itd., sem ga sprejel; je priden, pošten in dostojnega obnašanja, tako da sem bil ž njim popolnoma zadovoljen. Da bi moj ujetnik ne bil kaznovan, sem vložil prošnjo na županstvo z naprosbo, da naj jo podpira in predloži

na pristojnem mestu. V prošnji sem navedel, da mi manjka delavcev, da je ujetnik pošten, ter da mu bom dajal zakonito plačo, hrano in potrebno obleko, nadalje da ga bom tudi sam nadzoroval ter, ako bi kaj pregrešil, da ga bom takoj naznanil itd.

Dne 7. t. m., ko sem bil odsoten, sta prišla dva orožnika in stražmojster in so mojega Srba odpeljali k drugim ujetnikom, sosedovega Rusa pa pustili, akoravno so mojo prošnjo pri županstvu čitali, sosed pa gotovo ni prosil za svojega ujetnika.

Prosim tedaj, ali sme orožniški stražmojster izjemo delati ter odpeljati mojega delavca, za katerega sem prosil, sosedu J. P. pa ga pustiti? Ali je kaka izjema med ruskimi in srbskimi ujetniki?

Odgovor:

Naš odgovor je kratek. — Odkar je Avstro-Ogrska sklenila z Rusijo in Ukrajino mir, se ruski vojni ujetniki ne smatrajo več za vojne ujetnike in veljajo zaradi tega zanje mnogo milejši predpisi kot za druge vojne ujetnike n. pr. za italijanske, srbske itd. Za zadnje veljajo še vedno strogi predpisi, katere je objavila „Občinska uprava“ v 2. številki letnika 1917, mejtem ko so Rusi zdaj precej bolj svobodni.

Vzroka različnemu ravnanju z vojnimi ujetniki pri Vas in pri Vašem sosedu je torej iskati v izpremenjenem razmerju med Avstro-Ogrsko in Rusijo ter Ukrajino.

Iz deželnega odbora.

Karlov teden.

Deželni odbor je za namene „Karlovega tedna“ dovolil prispevek 3000 K na roke stacijskega poveljnika polkovnika pl. Weingraberja v Ljubljani.

Imenovanje okrožnega zdravnika v Metliki.

Okrožnim zdravnikom za zdravstveno okrožje Metlika je deželni odbor imenoval dr. Josipa Kučero.

Skupno zastopstvo koristi vseh avstrijskih dežel.

Nasvetu nižjeavstrijskega deželnega odbora, da se naj ustanovi na Dunaju posredovalnica za vse deželne odbore, je kranjski deželni odbor pritrdil.

Imenovanje zastopnika deželnega odbora v okrajni preskrbovalni komisiji v Črnomlju.

Namesto odstopivšega P. Gregorja Cerarja je deželni odbor imenoval svojim zastopnikom v okrajni preskrbovalni komisiji, Josipa Doltarja, župana v Črnomlju.

Nova železniška zveza Dunaj—Trst.

Dunajski župan dr. Weiskirchner je povabil deželni odbor k udeležbi pri pospeševanju akcije za novo železniško zvezo od Dunaja do Trsta. Deželni odbor je sklenil akcijo podpirati.

Organizacija strežništva na deželni blaznici.

S pridržkom naknadnega odobrenja deželnega zbora je deželni odbor sklenil sistemizirati potrebno število strežniških mest na deželni blaznici in skrbeti za primerno strokovno izobrazbo strežniškega osobja.

Otroška dnevna zavetišča v Ljubljani.

K vzdrževalnim stroškom otroških dnevnih zavetišč v Ljubljani je deželni odbor sklenil prispevati iz deželnih sredstev za enkrat za dobo treh let po 20.000 K s pridržkom naknadnega odobrenja deželnega zbora.

Pobiranje nad 100% nih občinskih doklad na Kranjskem.

Za dovolitev pobiranja nad 100% njih občinskih doklad za leto 1918 je prosilo doslej 60 občin na Kranjskem, i. s.: Begunje pri Rakeku, Bled, Bloke, Bohinjska Bistrica, Budanje, Bukovje, Cerknica, Col, Čelje, Čeplje, Dole pri Idriji, Dolnja Podgora, Dolnjavos, Domžale, Famlje, Goče, Gotenica, Ilirska Bistrica, Jablanica, Kostanjevica, Loškipotok, Lože pri Vipavi, Luče, Malagora, Mozelj, Mekinje, Naklo, Osilnica, Petrovas, Planina pri Logatcu, Planina pri Vipavi, Podraga, Polšnik, Postojna, Radence, Raka, Rakek, Ribnica, Rova, Rovte, Sinji Vrh, Semič, Sodražica, Škofjalo, Špitalič, Stari trg pri Ložu, Št. Vid nad Ljubljano, Suhor, Sv. Gregor, Sv. Križ pri Kostanjevici, Sv. Križ pri Svibnjem, Telčjivrh, Trava, Trnovo, Vrabče, Vrhnika, Vrhpolje, Zgornji Tuhinj, Zgornje Vreme, Železniki. Kakor druga leta, tekom vojne, tako se je tudi letos občinam dovolilo provizorno, proti naknadnemu odobrenju deželnega zbora, da smejo pobirati zaprosene doklade. Dotični sklep je storil deželni odbor v seji dne 15. maja 1918. Pri tej priliki bodi pripomenjeno, da je število občin, ki so prisiljene pobirati višje kot 100% ne občinske doklade, leto za letom večje: leta 1915 je bilo takih občin 19, leta 1916 17, leta 1917 41 in letos 60.

Deželna podpora obrtnim nadaljevalnicam.

Obrtnim nadaljevalnicam je deželni odbor za leto 1917/18 dovolil deželno podporo v sledeči izmeri:

Obrtni nadaljevalnici v Črnomlju	430 K
" " " Kranju	500 "
" " " Kropi	330 "
" " " Postojni	250 "
" " " Radečah	400 "
" " " Radovljici	600 "
" " " Ribnici	200 "
" " " Šmartnem pri Litiji	300 "
" " na Vrhniki	200 "
" " v Zagorju	420 "

Cepljenje prašičev proti rdečici.

Važnost prašičev za prehrano ljudstva postaja vedno večja; pomanjkanje prašičjega mesa in masti čutimo vedno bolj in zato je skrb, da se število prašičev v deželi ne le ohrani, ampak tudi pomnoži, vedno večja. Poleg pomanjkanja primerne krme, posebno take, ki je potrebna za pitanje prašičev, ovirajo razvijanje in korist pri prašičjireji posebno nekatere kužne bolezni in med temi je v prvi vrsti rdečica, ki nam marsikatero leto naravnost ogromno škodo napravi. Ako se

je ta bolezen v kakem kraju pojavila, nastopa tam potem rada vsako leto in spravlja posestnike v obup; iz poročil, ki so prihajala deželnemu odboru vidimo na primer, da je v preteklem letu v neki vasi, kjer je bilo vsega vkup nekaj nad 200 prašičev, obolelo v kratkem času 118 prašičev na rdečici, ki so poginili ali pa se morali v sili zaklati. Ako se take škode dogajajo, je pač razumljivo, da posestniki prašičev iščejo pomoč in sredstva zoper to bolezen; po vseh dose-danjih izkušnjah je pa cepljenje edino zanesljivo sredstvo zoper to kugo in da so ljudje o tem že tudi popolnoma preverjeni, sklepamo iz tega, ker je povpraševanje zaradi cepljenja vsako leto večje. Ker je sedaj mnogo živinozdravnikov v vojaški službi, se v zadnjih letih v mnogih občinah cepljenje ni moglo izvršiti; letos pa hoče deželni odbor skrbeti, da se bode v vseh prizadetih občinah cepilo. Zaraditega naj županstva, katera sama ne morejo živinozdravnika dobiti, sporoče to nemudoma deželnemu odboru in povedo tudi koliko prašičev imajo za cepljenje potrebnih; razen visoko brejih svinj se cepijo vsi prašiči; najbolj nevarna je pa rdečica za prašičke do 1 leta. Ko bode dobil deželni odbor ta sporočila, bode poskrbel, da se cepljenje v dotični občini kmalu izvrši.

Razno.

Gospodarski načrt za prehrano prebivalstva. C. kr. deželna vlada za Kranjsko razglša: Ker je treba napraviti gospodarski načrt za prehrano prebivalstva, pozvedeti se morajo tudi letos posetvene ploskve. Natančna pozvedba se tiče tudi posestnikov samih, ker bi mogla nezanesljiva poizvedba posetvenih ploskev provzročiti, da bi zadeli posestnike trdi in nepravilni predpisi in da jim za lastno prehrano ne bi ostalo toliko, kolikor potrebujejo. Pozvedba se bo vršila za vsakega poljedelca posebej ter se bo raztezala na vse kulturne vrste in na vse pridelke posameznih poljedelcev (lastnikov, najemnikov, užitkarjev). Ta pozvedba je postavno utemeljena v § 14. naredbe celokupnega ministrstva z dne 26. maja 1917, drž. zak. št. 235. Pozvedbe bodo vršile po posameznih katastralnih občinah posebne „pozvedovalne komisije za posetvene ploskve“, katerim so prideljeni zapriseženi poizvedovalni komisarji. S poslovanjem prično pozvedovalne komisije v prvih dneh meseca junija t. l. Poljedelce se v njih lastno korist pozivlje, da se zglase takrat, ko bodo obveščeni s posebnimi razglasi ali pozivi pri pozvedovalni komisiji ter podajo glede letošnje posetve potrebne podatke. Poljedelce, ki ne zadoste predpisu gori omenjenega paragrafa glede dolžnosti napo-

vedi, kaznovati se sme po § 34. omenjene ministrske naredbe z globami do 2000 K ali z zaporom do 3 mesecev, če so pa obtežilne okoliščine z globami do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev.

Potrebno seno za prihodnje leto. Vsak, kdor je primoran seno za svoje živali kupovati ali — če ga premalo pridelal — dokupovati, naj se nemudoma obrne na „Deželno mesto za krmila“ v Ljubljani, oddelek za seno in slamo, in naj naznani število in vrsto živine, ki jo redi, in množino sena in slame, ki jo potrebuje in jo želi kupiti. To velja za vse posestnike konj kakor tudi druge živine.

Prepoved krmiti zeleno žito. Pri vladajočem izvenrednem pomanjkanju klaje (sena in slame) bi utegnili lepo stoječa rž kmetovalce zapeljati, da bi zeleno rž pokrmili, osobito, ker je v nekaterih deželah in pokrajinah zeleno krmiljenje iz travniških pridelkov še zaostalo. Da se pa kolikor možno neskrajšan pridelok prihodnje žetve omogoči, je potrebno, da se kmetovalci opozorijo na dotično prepoved c. kr. poljedelskega in notranjega ministrstva z dne 19. maja 1915, drž. zak. št. 128, s katero se je prepovedalo pod kaznijo pokladati zeleno žito živini.

Lanska razdelitev sladkorja za vinogradnike.

Če pregledamo izkaze, koliko so naročile občine sladkorja v posameznih političnih okrajih in koliko so ga dobile, se nam pokaže sledeča slika. Razdelilo se je sledeče množine sladkorja: 1. V črnomaljskem okraju od naprošenih 16.351 kg le 3.132 kg, t. j. 19%; 2. V krškem okraju od naprošenih 27.011 kg le 10.960 kg, t. j. 40%; 3. V novomeškem okraju od naprošenih 63.343 kg le 7.776 kg, t. j. 12%; 4. V postojnskem okraju od naprošenih 96.034 kg le 11.459 kg, t. j. 12%. Že na prvi pogled se vidijo velike razlike v razdelitvi sladkorja, kajti krški okraj je dobil skoraj ravno toliko sladkorja kakor postojnski (Vipavska dolina), dasi je prvi prosil le za 27.000 kg, drugi pa za 96.000 kg. Največ so dobile občine krškega okraja, namreč 40% tega, kar so prosile, najmanj pa občine novomeškega in postojnskega okraja. Glede razdelitve v posameznih okrajih je še sledeče povedati. V črnomaljskem okraju je od 28 vinorodnih občin prosilo za sladkor 18 občin. Od teh ga je dobilo samo 8 občin, namreč tiste, ki so bile lani po toči prizadete. Drugih 10 občin je bilo zavrženih. V krškem okraju so občine primeroma največ dobile, namreč povprek po 40%, nekatere pa tudi dosti več, tako n. pr. šentjernejska 70%, raška celo 76%, tedaj tričetrť tega, kar je prosila. Od 20 vinorodnih občin je prosilo za sladkor 15 občin, ki so vse dobile sladkor, tako da ni bila nobena zavržena. Po toči je pa trpela samo ena občina. V novomeškem okraju je prosilo za sladkor vseh 21 vinorodnih občin, pa je bilo 10 občin odklonjenih tako kakor v črnomaljskem. Tudi novomeški okraj je trpel pred točo, ki je potolkla v 5 občinah. Vzlic temu je prejel sladkorja povprek samo 12%. Nekatero občino, kakor n. pr. Šmihel-Stopiška ga še 5% ni dobila, dasi je največja na Kranjskem. Prosila je za 8.800 kg, prejela pa samo 431 kg. Slabo so izišle tudi občine v postojnskem okraju, ki obsega vinorodno vipavsko dolino. Tam so dobile občine najmanj, niti celih 12% ne. V tem okraju je 18 vinorodnih občin, ki so vse prosile in ki so dobile od naprošenih 96.034 kg samo 11.459 kg, tedaj komaj deveti del tega, kar so prosile. Tudi tukaj je bila ena občina odklonjena. Ves sladkor, ki se je razdelil, je bil namenjen za napravo petijota ali pijače za dom, za delavce in družino. Kakor se je pozneje izkazalo, je bil en vagon sladkorja (10.000 kg) odkazan kranjski deželi posebej za izboljšanje vinskega pridelka. Ta vagon se pa ni razdelil, ker ni bilo dobesednih prošnikov zanj. Škoda, da se ni poslal ta vagon sladkorja v Vipavsko dolino, ki ga je bila potrebna, ker je prezgodaj trgala zaradi preteče škode, ki jo je delalo ondi vojaštvo. Brez vsega nadaljnega pomisleka bi se bil ta vagon lahko privoščil vipavskim vinogradnikom. Vsa razdelitev sladkorja se je izvršila v več

potih, ker ni imela ljubljanska centrala v pravem času sladkorja na razpolago. Prvi sladkor se je odposlal 19. septembra, zadnji menda pa meseca decembra, ko je bilo že vse prepozno. Dejstvo je, da do 27. novembra še ni bilo nad 8000 kg sladkorja v rokah naših vinogradnikov, namesto da bi bil do 15. septembra že ves oddan. Vsej ti zakasnelosti in tudi mnogim prepozno došlim prošnjam je pripisati, da je trpela vsa lanska razdelitev in da se je tako pozno in neenakomerno zvršila. Zato je treba letos že sedaj skrbeti, da se zagotovi in pravočasno razdeli potrebna množina sladkorja. Do 15. septembra mora biti sladkor v rokah vinogradnikov!

Štetje vdov in sirot v vojni padlih in vsled vojne umrlih vojakov. Glasom naredbe ministrstva za socialno skrbstvo v sporazumu z drugimi vdeleženimi ministrstvi z dne 20. aprila 1918 drž. zak. št. 151 se imajo v celi državi prešteti vdove in sirote (zakonske in nezakonske), katerih možje odnosno očetje so v sedANJI vojni padli, vsled zadobljenih ran ali vsled bolezni v vojni umrli, ali so bili uradno kot pogrešani naznanjeni. Štetje ima namen dognati, kako visoko je število padlih, odnosno umrlih in pogrešanih, koliko je vseh vdov in sirot in v kakšnih razmerah žive svojci umrlih, odnosno padlih. Kot napoveden dan je določen 1. junij. Štetje zvrše politična oblastva, sodelovati zlasti pri predpripravah so pa dolžne tudi občine in župni uradi. Občine se pri tem smejo poslužiti tudi sodelovanja učiteljstva. Kdor bi se štetju hotel odtegniti, ali kdor ne bi hotel organu, ki je s štetjem zaposlen, dati podatkov, ali kdor bi jih sicer podal toda vedoma napačne, tistega ima pravico politično oblastvo kaznovati z globo do 200 K ali z zaporom do 14 dni. To štetje je zelo važno, zato naj županstva tozadevne od političnega oblastva odkazana jim dela točno in natančno zvrše. Paziti je zlasti tudi na to, da bo v števne pole pravilno vpisan občevalni jezik dotične družine.

Poročilo ljubljanskega odbora za vojne vdove in sirote. L. 1915 se je osnoval v Ljubljani pod predsedstvom deželnega glavarja dr. I. Šusteršiča odbor za vojne vdove in sirote, ki je prevzel nalogo za božič obdarovati vdove in sirote v vojni padlih ali vsled vojne umrlih kranjskih junakov. Odbor je poleg predsednika obstojal iz sledečih gospodov: dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski, dr. Ferdinand Eger, advokat in deželni poslanec, dr. Jos. Gruden, kanonik ljublj. stol. kapitlja, Ernest baron Schönberger, deželnovladni svetnik, Ignacij Nadrah, kanonik ljublj. stol. kapitlja, Otomar Bamberg, lastnik tiskarne, Karel Dermastia, vodja slov. trg. šole in dež. poslanec, Gabriel Jelovšek, veleposestnik, Anton Belec, župan, Ivan Kregar, predsednik zavoda za pospeš. obrti, Nikolaj vitez

Gutmansthal, veleposestnik, prelat Andrej Kallan, kanonik, dr. Valentin Krisper, odvetnik, dr. Vladislav Pegan, dež. odbornik, dr. Karel Triller, dež. odbornik, dr. Evgen Lampe, dež. odbornik, Karol Pollak star., tovarnar. Tekom svojega delovanja je odbor v določeni namen nabral 71.930 K 06 h. Za obdarovanje je bilo priglasih 1120 vdov in 3478 sirot. Vsaka vdova, odnosno vsaka sirota je dobila božični dar 15 K. Porazdelilo se je tedaj med nje 68.970 K. Po odbitku stroškov za tiskovine in poštnino v znesku 393 K 95 h je preostal po pribitku interkalar. obresti znesek 3265 K 35 h, katerega je odbor z obrestmi vred izročil „Kranjskemu deželnemu društvu c. kr. avstrijskega zaklada za vojaške vdove in sirote ter varstvo otrok in mladinsko skrbstvo v Ljubljani“. Ker je to društvo sedaj prevzelo vso skrb za vojne vdove in sirote v deželi, je imenovan odbor svoje delovanje ustavil ter se razšel. Vsem darovalcem, ki so s svojimi prispevki pripomogli, da je ta človekoljubna in patrijotična akcija uspela, izreka odbor tem potom še enkrat najtoplejše zahvalo.

Odbor za vojne vdove in sirote v Ljubljani.

Dohodninski davek od prodane živine. Kakor je znano, se je dolgo časa odmerjal dohodninski davek od dohodkov celega hleva, tudi ako bi se vsa živina prodala iz njega. Novejša praksa pa je postala milejša. In sicer si dolžan plačati dohodninski davek samo od tiste prodane živine, ki je odvišna v tvojem hlevu, katero bi tudi v mirnih časih odprodal, ne da bi s tem otežkočil svoje poljsko delo. Če pa si prisiljen prodati tako živino, ki spada k tvojemu gospodarskemu obratu, ki jo potrebuješ nujno za svoje delo in bi je v mirnem času nikakor ne mogel oddati, potem od take prodane živine nisi dolžan plačevati davkov. Vzemimo vzgled: Ko bi imel posestvo z 20 ha polja in travnikov, 5 ha pašnikov in 8 ha gozda skupaj 33 ha; za obdelovanje takega posestva rabi se v navadnih razmerah 6 krav po 1500 K, skupaj 9000 K, 2 vprežna vola po 1800 K, skupaj 3600 K, 10 glav mlade živine po 600 K, skupaj 6000 K, do 25 prašičev po 300 K, skupaj 7500 K. Toliko lahko preredi 33 ha veliko posestvo in da je res posestvo dobro obdelano, ga tudi toliko potrebuje. Skupna vrednost bi znašala torej 26.100 K. Vsled rekvizicij pa se je stanje živine znižalo recimo na 4 krave po 1400 K, kar znese 5600 K, 2 para volov po 1800 K, skupaj 3600 K, 6 glav mlade živine po 500 K, skupaj 3000 K, 5 prašičev po 300 K, skupaj 1500 K. Skupna vrednost sedanjega hleva torej znaša 13.700 K. Če to odštejemo od 26.100 K, kolikor bi moral biti vreden tvoj hlev, da bi dobro gospodaril, potem imaš za 12.400 K premalo potrebne živine v hlevu.

Če si torej v letu 1917 dobil za prodano živino 14.700 K, pa si kupil zato eno kravo za 1350 K, potem znaša čisti dohodek od živine 13.350 K, od tega pa moraš odšteti 12.400 K, katerih ti radi rekvizicij v hlevu manjka in tako dobiš čistega donosa 950 K. In le od teh 950 K si dolžan plačati dohodninski davek.

Promet s svežim sadjem je uravnan z ukazom urada za prehranjevanje ljudi z dne 12. maja 1918, drž. zak. št. 170. Po tem ukazu sme v Avstriji sadje kupovati in z njim trgovati, kdor ima poleg posebnega dovoljenja političnega okrajnega oblastva tudi dovoljenje „od urada za prehranjevanje ljudi avtoriziranega zavoda za preskrbo sočivja in sadja“ („Geos“) na Dunaju. Dovoljenje za nakup sadja za podelanje (razen za izdelovanje grozdnega vina) daje obratom, ki podelajo letno najmanj 500 kg svežega sadja, zavod „Geos“ sam, manjšim obratom in za nadaljno prodajo kakor tudi za trgovanje pa načeloma v posameznih deželah ustanovljene podružnice zavoda za preskrbo sočivja in sadja. Dovoljenje za trgovanje s sadjem se sme praviloma dajati samo takim osebam, ki so trgovale s temi predmeti v Avstriji že pred 1. avgustom 1914. Te določbe pa ne veljajo za: a) prodajo sadja lastnega pridelka; b) za prodajo malega trgovca (branjevca) porabniku in c) za nakup za lastno gospodinjstvo. Pošiljatve svežega sadja — razen črešenj, višenj, breskev, marelic in jagod vključno južno sadje — v teži 50 kg ali več smejo železniška in parobrodna podjetja za prevoz prevzeti le, če je prevoznim listinam pridejano tudi prevozno potrdilo, izdano od zavoda za preskrbo sočivja in sadja odnosno njegovih podružnic. Od 1. oktobra naprej morajo biti pošiljatve svežega sadja brez ozira na težo opremljene s prevoznim potrdilom. Za prevoz svežega sadja — razen črešenj, višenj, breskev, marelic, jagod in tuzemskega južnega sadja — po jadrnicah, čolnih, plavih itd. kakor tudi za prevoz po cestnih vozilih iz upravnega ozemlja deželnega političnega oblastva je treba pismenega dovoljenja zavoda „Geos“ na Dunaju ali pa njegove podružnice oddajnega kraja. Oddajnik je dolžan, vsako izvršeno pošiljatev, za katero je treba prevoznega potrdila, naznaniti tistemu zavodu („Geos“ ali njegovi podružnici), ki je izdala dotično prevozno potrdilo, in sicer tekom 24 ur po oddaji; to naznanilo se opravi z vposlanjem s pečatom oddajne postaje opremljenega odrezka prevoznega lista. Prestopki teh določb se kaznujejo z globami do 20.000 K ali z zaporom do šest mesecev, pa tudi z izgubo obrtne pravice za vedno ali za določen čas; ob priliki kazenskega postopanja morejo zapasti državi v korist predmeti, na katere se nanaša kaznjivo dejanje, oziroma njihov izkupiček.

Kranjska deželna banka v Ljubljani

v deželnem dvorcu — vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po

4⁰/₀

brez vsakega odbitka obresti se pripisujejo glavnici **polletno**. Vloge v tekočem giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila

občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom, v

4¹/₂⁰/₀

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila

v zastavnih listih po

4¹/₂⁰/₀.

Najugodnejše in najvarnejše se nalaga denar v pupilarno varnih **4¹/₂⁰/₀** komunalnih zadolžnicah in **4¹/₂⁰/₀** zastavnih listih kranjske deželne banke. Obrestovanje več kot **4¹/₂⁰/₀** letno brez vsakega odbitka.

Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik dopoldne od pol 9.
~~~~~ do 1. ure popoldne. ~~~~~

LJUDSKA POSOJILNICA

reistrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani,

v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure popoldne in jih obrestuje po

4¹/₄⁰/₀

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe

~~~~~ le-ti od vsakih 100 K čistih 4 K 25 h na leto. ~~~~~

Vloge v Ljudski posojilnici so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

Ljudska posojilnica sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštnih položnic. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi na amortizacijo ali brez nje, tudi na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev.

Menice se eskomptujejo najboljše. — Rezervni zakladi znašajo nad 1 milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

KATOLIŠKA BUKVARNA v Ljubljani

Perutninar.

Mesečnik za umno perutninarstvo in rejo vseh malih domačih živali. Urejeval A. Lehrman. Ta koristen list je izhajal v letih 1906 do 1908; dobita se prva dva letnika po K 270 in 7 števk tretjega letnika za K 2—

Knjiga uradnih vlog.

Obrazi političnih, vojaških, finančnih (davčnih), sodnih in drugih uradnih vlog. Sestavil Janko Dolžan. Cena 3 K, vezano 4 K. — Knjiga je najboljša pomoč za sestavo različnih prošenj in vlog. Razdeljena je v štiri glavne dele: I. Politične in vojaške vloge. — II. Finančne in davčne vloge. — III. Sodne vloge s šestimi pododdelki. — IV. Razne druge vloge. — Kar pojasnijo druge knjige v dolgih razpravah, pove ta knjiga na eni strani s praktičnim, naravnost uporabnim vzorcem. Služi vsem stanovom in potrebam.

Govedoreja.

Spisal Rado Legvart. Cena K 380. Knjiga je spisal strokovnjak s temeljitim teoretičnim študijem in dolgoletno praktično skušnjo, zato se bo iz nje mnogo naučil vsak živinorejec, kateremu je na tem, da zboljša živinorejo. Knjiga je opremljena z mnogimi finimi slikami.

Pravice vpoklicancev v vojno službovanje

in njih družin do vzdrževalnin, podpor in preskrbin. Cena 50 vin. — Vsakdo, ki se čuti prikrajšanega v vojnih podporah, najde v tej knjigi različne vzorce za prošnje, katere mu je vložiti, da dobi to, kar mu je po postavi zajamčeno.

Občinsko posredništvo.

Navodnik in zakon za kronovine avstrijskega juga. Spisal dr. Fr. Mohorič. Cena K 280. Občinska posredništva imajo namen preprečiti tožbe in pravde, ki so že marsikoga pripravile ob vse in delajo na to, da se že doma doseže poravnava med pripravajočimi se strankami. Županom, zaupnikom teh posredništev itd. je knjiga nujno potrebna

Dohodnina.

Določbe o dohodninskem davku po zakonu o osebnih davkih z dne 25. okt. 1896, drž. zak. št. 220, in po osebnodavčni noveli z dne 23. jan. 1914, drž. zak. št. 13. Cena K 160, vez. K 220. Sestavil Valentin Žun. — Za sestavo dohodninske napovedi, katero mora davčni obvezanec vsako leto meseca januarja predložiti davčni oblasti, bo ta lahko umljiva in s praktičnimi vzorci opremljena knjiga izborna služila. Olajšala bo delo in prihranila marsikaj na davčnih izdatkih. Malokomu so namreč znane določbe glede dovoljenih odbitkov, katere mora v napovedi uveljaviti, da se mu dovolijo olajšave in zniža davčni postavek.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI,

Dunajska cesta št. 19 (Medjatova hiša v pritličju),

sprejema: 1. zavarovanja **poslopij, pridelnic in pridelkov** proti požarni škodi, in
2. zavarovanje **zvonov** proti požaru in proti prelomu.

Ta edina domača slovenska zavarovalnica se odlikuje po nizkih cenah in točnosti izplačevanja odškodnine. — Postavno vloženi ustanovni zaklad in rez. zaklad jamčita za popolno varnost.

Svoji
k
svojim!

ZADRUŽNA TISKARNA v LJUBLJANI

registrovana zadruga z omejeno zavezo

se priporoča cenj. občinskim uradom in slavnim županstvom za izvršitev vsakovrstnih uradnih tiskovin, pismenega papirja, kuvertov i. t. d. — Zaloga tiskovin za občinske volitve in posredo-

valne urade, c. kr. notarje in odvetnike. — Zaloga tiskovin za hranilnice in posojilnice, konsumna društva, mlekarske, živinorejske, kmetijske in strojne zadruge.

Cene zmerne!

Naročila se izvršujejo točno in solidno!